Rok VI. Nr. 474. Warszawa, dnia 20 września 1930 r.

TREŚĆ Nr. 474.

.-.-.-.-.-.-.-.-.-.-.-.-.-.-.

WIADOMOŚCI FINANSOWE, WALUTOWE I KREDYTOWE.

PANIKA NA GIEŁDZIE BERLIŃSKIEJ.

"BERLINER TAGEBLATT" z 15-go b.m. podaje, że wynik wyborów do REICHSTAGU wywołał na giełdzie berlińskiej prawdziwą panikę. Prawie wszystkie walory spadły o blisko 10%, zaś działy BANKU RZESZY nawet o 15%. Najznamienniejsze atoli było, że na giełdzie dewizowej kurs marki w stosunku do franka francuskiego obniżył się do tego stopnia, że BANK RZESZY zmuszony był do interwencji.

Ten sam dziennik donosi w depeszy z NOWEGO JORKU, że i WALL- STREET na wybory niemieckie zareagowała pokaźnym spadkiem kursu walorów niemieckich, bo do jednego punktu. Bony reparacyjne zaś doszły do 5 punktów poniżej kursu emisyjnego. Wreszcie także w LONDYNIE kurs pożyczki niemieckiej spadł o 1 i 1/4 punkta. W kołach finansowych panuje obawa, że z powodu wyniku wyborów do REICHSTAGU ucieczka kapitału w NIEMCZECH wzmoże się, a z drugiej strony nastąpi wycofanie kredytów zagranicznych.

MIĘDZYNARODOWY INDEKS GIEŁDOWY.

"HAMBURGER NACHRICHTEN" z 14-go b.m. stwierdzają, że poprawa sytuacji na giełdach międzynarodowych, która zaznaczała się już pod koniec sierpnia, utrzymała się nadal w ub. tygodniu. Za wyjątkiem MEDJOLANU prawie na wszystkich ważniejszych giełdach poziom kursów wykazał tendencję zwyżkową. Międzynarodowy WSKAŹNIK GIEŁDOWY, obejmujący sumarycznie ruch kursów akcyj na 12 najważniejszych rynkach walorowych, w ub. tygodniu wzrósł z 78 do 79.1 %.

NA WALL - STREET dokonało się prawie pełnowartościowe w y r ó w n a n i e poprzedniego s p a d k u kursów . Na giełdzie LONDYŃSKIEJ w szczególności akcje p r z e m y s ł o w e wykazały pokaźną z w y ż k ę kursów . GIEŁDA BERLIŃSKA znajdowała się pod znakiem w z m o c n i o n y c h k u r s ó w .W PARYŻU zaznaczył się ogólny ruch h o s s o w y , wywołany nieobserwowanem już dawno w z m o ż e n i e m obrotów . Na GIEŁDZIE AMSTERDAMSKIEJ wobec stale utrzymującego się m o c n e g o nastroju dokonało się w y r ó w n a n i e s p a d k u kursów poprzedniego tygodnia . GIEŁDA ZURYCHSKA wykazała nieco p o d w y ż s z o n y poziom kursów. Na giełdach WIEDEŃSKIEJ i BUDAPESZTEŃSKIEJ panowała tendencja do p o p r a w y k u r s ó w . Również i w PRADZE mocna sytuacja na giełdach zagranicznych przyczyniła się do p o l e p s z e n i a nastroju. J e d y n i e na GIEŁDZIE MEDJOLAŃSKIEJ zaznaczyło się l e k k i e o s ł a b i e n i e .

GIEŁDA PARYSKA A WYBORY NIEMIECKIE .

"INFORMATION FINANCIÈRE" z 15 września r.b. wskazuje, że giełda paryska nader pesymistycznie ocenia sytuację , jaka się wytworzyła w NIEMCZECH w związku ze zwycięstwem partji skrajnych podczas wyborów . Należy tu jednak podkreślić, iż giełda, zdaniem "INFORMATION" tak samo zresztą , jak znaczna część prasy paryskiej, uważa zwycięstwo hitlerowców i komunistów za zjawisko przejściowe, spowodowane ostrym kryzysem w NIEMCZECH . Istnieje niewątpliwie analogja pomiędzy wynikiem obecnych wyborów i wyborów w 1924 r. Lecz tak samo jak po 1924 r. w miarę poprawy sytuacji gospodarczej zwyciężała w NIEMCZECH bardziej ostrożna i kompromisowa orjentacja, tak też obecnie w miarę przezwyciężenia kryzysu gospodarczego będą zmniejszały się wpływy HITLERA i HUGENBURGA .

Wycofywanie wkładów francuskich z NIEMIEC, a zwłaszcza z banków niemieckich nie przybierze według wszelkiego prawdopodobieństwa większych rozmiarów . W każdym razie wiadome jest, że żaden z wielkich paryskich banków depozytowych , ani też żaden z mniejszych banków prowincjonalnych nie wycofał swoich wkładów z banków niemieckich. Obawa, aby NIEMCY mogły nie wykonać swoich zobowiązań wobec wierzycieli zagranicznych, wydaje się naogół nie -

aktualne , chociaż niektórzy kapitaliści z obawy przed komplikacjami politycznemi wycofali swoje kapitały inwestowane w NIEMCZECH i przekazali je z powrotem do FRANCJI. Lecz inwestycje francuskie w NIEMCZECH są niewielkie , a główni kapitaliści , t.j. wielkie banki paryskie, w tem wycofywaniu lokat francuskich z NIEMIEC nie brały zupełnie udziału .

Pozatem wpływ wyborów niemieckich na giełdę paryską był również nieznaczny . Obroty na giełdzie paryskiej są obecnie bardzo nieznaczne , a kursy naogół chwiejne z przeważającą tendencją zniżkową . W związku z wyborami niemieckiemi zaznaczyła się pewna nieznaczna zresztą zniżka : należy tu podkreślić, że kulisa przypisuje tą zniżkę pewnym trudnościom , wynikającym z likwidacji na rodio września .

STOSUNEK GIEŁDY LONDYŃSKIEJ DO WYBORÓW W NIEMCZECH.

Wrażenie wyborów niemieckiech na giełdzie londyńskiej było bardzo słabe - jak donosi "TIMES " z 15 i 16 września r.b. Możliwość wstrząsów politycznych w NIEMCZECH była coprawda dyskutowana w CITY londyńskiej, ale obawy uważane są za tak nieaktualne , że nikt nie myśli w LONDYNIE o wycofywaniu wkładów z NIEMIEC."TIMES" stwierdza, że ani przed wyborami, ani też ,według wszelkiego prawdopodobieństwa, po wyborach lokaty angielskie w NIEMCZECH nie doznają redukcji .

Kursy walorów niemieckich notowanych na giełdzie londyńskiej przeważnie pozostały bez zmiany, chociaż niektóre kursy wykazały nieznaczną zniżkę . Najbardziej ucierpiała niemiecka pożyczka reparacyjna , której kurs obniżył się z 85½ do 83.75 /mowa tu o 5½%-wej niemieckiej pożyczce reparacyjnej, której kurs emisyjny w czerwcu r.b. wynosił 90%/. Później nastąpiła nieznaczna poprawa kursu tej pożyczki do 84.25 . Prognoza jednak dla dalszego kształtowania się kursów walorów niemieckich j e s t n i e p o m y ś l n a . Wobec dotkliwej zniżki kursów w BERLINIE , spowodowanej wiadomością o zwycięstwie hitlerowców i komunistów, oczekują również na giełdzie londyńskiej napływu zleceń sprzedaży

obligacyj niemieckich, co zapewne wpłynie na zniżkę ich kursu w LONDYNIE. Zwłaszcza kurs 5½%-wej pożyczki reparacyjnej może w dalszym ciągu się obniżyć, gdyż ten walor najbardziej ucierpiał wskutek zmiany nastrojów, spowodowanej wyborami do parlamentu RZESZY.

POGŁOSKI O ZAGRANICZNEJ POŻYCZCE RUMUNJI.

"THE FINANCIAL NEWS" z 15-go września r.b. donosi, że rząd rumuński zakończył rokowania z bankami francuskiemi, szwajcarskiemi i holenderskiemi w sprawie pożyczki, wynoszącej 1½ miljarda lei t.j. około 9 miljonów dolarów. Emisja tej pożyczki nastąpi prawdopodobnie w październiku r.b. Szczegóły emisji nie są dotychczas znane.

PRASA ANGIELSKA O ZAGADNIENIACH FINANSOWYCH I GOSPODARCZYCH NIEMIEC.

"THE ECONOMIST" z 13-go września r.b. w artykule "GERMANY'S REAL PROBLEMS" omawia aktualne zagadnienia gospodarcze NIEMIEC, wskazując, że rozwiązanie tych zagadnień obecnie się komplikuje i jak można wnosić ze stałej zniżki 5½%-wej pożyczki reparacyjnej zagranica z niewątpliwym niepokojem spogląda na dalszą ewolucję polityczną i gospodarczą RZESZY.

NIEMCY osiągnęły obecnie najbardziej krytyczną fazę w rozwoju kryzysu gospodarczego: mimo to bardzo nieznaczne wysiłki są czynione aby uzdrowić stan finansowy kraju. Jeżeli to było do pewnego stopnia zrozumiałe w okresie planu DAWESA, to pod rządem planu YOUNGA tak nierozważna polityka finansowa może być uzasadnieniem bardzo ważkich zarzutów przeciwko rządowi RZESZY. W czasie od 1924 do 1929 r. NIEMCY swoją niezdecydowaną politykę finansową tłomaczyli tem, że plan DAWESA

faktycznie nakładał kary na NIEMCY za reorganizację finansów : plan DAWESA zastrzegał bowiem dla odszkodowań niemieckich t.zw."współczynnik pomyślności gospodarczej", t.j. zastrzegał, że im lepsza będzie sytuacja gospodarcza i finansowa NIEMIEC, tem więcej powinna płacić RZESZA /ponad ustaloną sumę 2½ miljarda mk./. Lecz plan YOUNGA nie zawiera tego zastrzeżenia , wobec czego zwykła wymówka polityków niemieckich odpada .

Mimo to bardzo niewiele dotychczas dokonano, aby zrealizować postulaty ostatniego sprawozdania PARKERA GILBERTA . Dzięki nieskoordynowaniu systemu budżetowego poszczególnych państw związkowych, rządu centralnego RZESZY oraz związków samorządowych , ciężary podatkowe nietylko stale wzrastają, ale stają się wręcz nieobliczalne: w poszczególnych miejscowościach NIEMIEC obciążenie podatkowe różni się niekiedy o 20% . A jednak przemysł niemiecki nie jest w stanie ponosić takich ciężarów: niewątpliwie zarzut ZWIĄZKU PRZEMYSŁU NIEMIECKIEGO, że obecny system fiskalny RZESZY hamuje rozwój eksportu, zwłaszcza eksportu wyrobów gotowych, jest zupełnie słuszny .

Sposobów obniżenia kosztów produkcji należy przedewszystkiem szukać w redukcji ciężarów podatkowych: redukcję tą powinny przeprowadzić jednocześnie państwa związkowe RZESZY i samorządy, gdyż ich zarządzenia podatkowe, względnie presja wywierana przez nie na rząd centralny, wnosi największy chaos do systemu podatkowego. Zrozumiałe stają się gwałtowne domagania przemysłu niemieckiego, jeżeli się zważy , że jego nadzieje na redukcję kosztów produkcji , związane z racjonalizacją w dużej mierze z a w i o d ł y . Teraz przemysł niemiecki może ratować swoją zdolność eksportową tylko przez zredukowanie podatków i świadczeń społecznych.

Od czasu stabilizacji marki niemieckiej, t.j. od 1924 r., rozpoczął się okres szybkiej racjonalizacji przemysłu niemieckiego na modłę amerykańską . Lecz po 5 z górą latach racjonalizacji można z zupełną pewnością stwierdzić , że początkowy entuzjazm przemysłowców dla tego zbawiennego środka ustąpił miejsca rozczarowaniu. Zasadnicza różnica między NIEMCAMI, a STANAMI ZJEDNOCZONEMI w dziedzinie racjonalizacji polegała na tem , że STANY ZJEDNOCZONE racjonalizowały przemysł za swoje , NIEMCY zaś za cudze pieniądze . Natychmiast po dokonaniu inwestycyj trzeba było przystąpić do ich oprocentowania i

amortyzacji , przedtem jeszcze niż te olbrzymie nakłady wpłynęły na rentowność przemysłu niemieckiego .Przemysł niemiecki nie posiadał tego wielkiego rynku wewnętrznego o nieograniczonej zdawałoby się pojemności, jaką posiadał przemysł STANÓW ZJEDNOCZONYCH : dlatego też przemysł amerykański mógł wyzyskać swoją zwiększoną zdolność produkcyjną , gdy tymczasem przemysł niemiecki mógł ją wyzyskać tylko częściowo ze względu na ograniczony rynek wewnętrzny i tylko bardzo nieznaczną i powolną ekspansję wywozu fabrykatów. Racjonalizacja tylko wtedy jest gospodarczo uzasadniona ,t.j. daje praktyczny efekt w postaci potanienia kosztów produkcji, i jeżeli z automatyzowaniem i przyśpieszeniem produkcji idzie w parze jej zwiększenie. W przeciwnym razie olbrzymie koszta racjonalizacji nie mogą się opłacić, a bieżące koszta handlowe, techniczne i t.d. wskutek tylko częściowego uruchomienia fabryk s t o s u n k o w o jeszcze bardziej wzrastają .

Racjonalizacja okazała się fatalną w skutkach dla przemysłu, ale może jeszcze bardziej dla klasy robotniczej. NIEMCY posiadają obecnie więcej niż trzy miljony bezrobotnych: trudno oczywiście określić jaka część z tej ilości przypada na to co w NIEMCZECH nazywają "technicznem bezrobociem", t.j. na bezrobocie,wynikłe wskutek zastąpienia robotników przez maszyny". Obliczenia ekonomistów niemieckich wskazują, że c o n a m n i e j j e d n a t r z e c i a ogólnej ilości robotników obecnie pozbawionych pracy utraciła ją wskutek zautomatyzowania produkcji przemysłowej : możliwe jest jednak, iż wskutek bezpośrednich i pośrednich wpływów racjonalizacji utraciło pracę dużo więcej niż m i l j o n l u d z i w NIEMCZECH . Racjonalizacja,wzmagając dotkliwie bezrobocie,wpłynęła jednocześnie na skurczenie rynku wewnętrznego, a więc na ograniczenie zbytu zracjonalizowanego przemysłu.W ten sposób racjonalizacja nietylko narzuciła olbrzymie ciężary finansowe przemysłowi —ciężary których w obecnych warunkach nie jest w stanie ponosić — ale obarczyła również państwo ciężarami związanemi z utrzymaniem conajmniej miljona bezrobotnych /t.j. tej ilości bezrobotnych, którą ekonomiści niemieccy zapisują na konto racjonalizacji/.

To też coraz energiczniej propagowana jest w NIEMCZECH zasada , iż polityka finansowa RZESZY powinna się zwrócić przeciwko racjonalizacji, t.j. popierać te gałęzie produkcji, które posiadają z n a c z n ą c h ł o n n o ś ć s i ł y r o b o c z e j . Są to te gałęzie produkcji,w których istnieje duża ilość faz uszlachetnienia surowca, t.j. jak się wyrażają ekonomiści niemieccy,"gdzie łańcuch produkcji jest możliwie najdłuższy".

WALL - STREET WOBEC WYBORÓW W NIEMCZEH.

Berliński "BOERSEN- KURIER" z 16 b.m. donosi w depeszy z NOWEGO JORKU, że wynik wyborów do REICHSTAGU wywarł na WALL-STREET wprost p i o r u n u j ą c e wrażenie . Naogół panuje tu przekonanie, że t e r m i n wyborów był n a j n i e f o r t u n n i e j s z y, ponieważ właśnie teraz na amerykańskim rynku p o ż y c z k o w y m rozpoczął się ż y w s z y r u c h i spodziewano się , że n i e m i e c k i e pożyczki dolarowe również pójdą w g ó r ę . Tem samem zaś byłyby się także stały możliwe n o w e emisje niemieckie .

Obecnie jednak panuje przekonanie, że o projektach niemieckich m o w y b y ć n i e m o ż e , zanim sytuacja p o l i t y c z n a w NIEMCZECH nie wyjaśni się . Z punktu widzenia niemieckiego kredytu zagranicznego powstanie wielkiej koalicji w parlamencie RZESZY uważane jest tu za najlepsze rozwiązanie . POŻYCZKA REPARACYJNA w ciągu kilku minut s p a d ł a o 5 punktów p o n i ż e j kursu emisyjnego. W s z y s t k i e i n n e walory niemieckie, a w szczególności pożyczki RZESZY, s t r a c i ł y również przeciętnie 3/4 do 1 punktu .

REFORMA GIEŁDY PARYSKIEJ .

"BASLER NACHRICHTEN" z 17-go b.m. w korespondencji z PARYŻA pod powyższym nagłówkiem wywodzą co następuje:

Reorganizacja giełdy paryskiej postępuje energicznie n a p r z ó d . Rokowania z wielkiemi bankami o utworzenie KASY REPORTOWEJ ,toczą się p o m y ś l n i e , a SYNDYKAT AGENTÓW rynku oficjalnego oświadczył gotowość swoją do w s p ó ł p r a c y . Najważniejszą zaś rzeczą jest , że sprawa wprowadzenia na giełdę paryską szeregu w a l o r ó w o b c y c h, a w szczególności a m e r y k a ń s k i c h,

zbliża się ku r e a l i z a c j i . Chodzi jeszcze tylko o f o r m ę wprowadzenia , mianowicie o to czy c e r t y f i k a t y a k c y j mają być pokroju amerykańskiego , czy też francuskiego . Z kwestją tą zaś pozostaje w związku także problem dopuszczenia INVESTMENT TRUSTÓW .

U s u n i ę t o już natomiast dotychczasowy system dopuszczania na giełdę tylko p e w n y c h s e r y j walorów zagranicznych , który to system uniemożliwiał a r b i t r a ż do tego stopnia , że k u r s y w PARYŻU były zawsze w y ż s z e od zagranicznych. W przyszłości dopuszczone na giełdę paryską akcje zagraniczne mają mieć dostęp b e z o g r a n i c z e n i a . Konieczna jest jeszcze tylko odpowiednia z m i a n a opłat stemplowych . Nabgół przypuszczają , że już w PAŹDZIERNIKU r.b. liczne walory z a g r a n i c z n e będą notowane na giełdzie paryskiej.

Oczywiście , że przedewszystkiem trzeba będzie dążyć do tego , by te akcje dotarły do p u b l i c z n o ś c i . Tylko w tym wypadku bowiem może zamierzony c e l g o s p o d a r c z y być osiągnięty , mianowicie k o r z y s t n e u l o k o w a n i e k a p i t a ł u f r a n c u s k i e g o zagranicą oraz stworzenie żywego r y n k u w a l o r o w e g o o znaczeniu m i ę d z y n a r o d o w e m . Czy jednak uda się to właśnie walorami a m e r y k a ń s k i e m i , trudno przewidzieć , ponieważ r e n d i t e tych papierów bynajmniej nie jest z b y t p o n ę t n a, ani też publiczność francuska n i e m a wielkiego zaufania do p e w n o ś c i ich kursów . Z punktu widzenia wreszcie światowo-gospodarczego, lokata kapitału francuskiego w ł a ś n i e w AMERYCE bynajmniej n i e m o ż e przyczynić się do pożądanego w y r ó w n a n i a k a p i t a ł u .

W I A D O M O Ś C I B A N K O W E .

NOWY GUBERNATOR FEDERAL RESERVE BOARDU .

"HAMBURGER NACHRICHTEN" z 16 b.m. donoszą z WASZYNGTONU, że dotychczasowy gubernator FEDERAL RESERVE BOARDU, ROY A. YOUNG, u s t ą p i ł , a miejsce jego zajął b. bankier nowojorski EUGENJUSZ MEYER , który ostatnio był kierownikiem

FEDERAL FARM LOAN BOARD .

YOUNG stał na czele amerykańskiego systemu rezerwowego w czasach najtrudniejszych . Zamianowany gubernatorem w 1927 r., miał on przedewszystkiem rozstrzygnąć spór kompetencyjny , jaki toczył się między 12 bankami rezerwowemi , a FEDERAL RESERVE BOARDEM . Na krótko po jego nominacji zmarł BENJAMIN STRONG , gubernator NOWOJORSKIEGO BANKU FEDERACYJNEGO i YOUNG w silniejszej mierze , niż jego poprzednicy stał się kierownikiem całego systemu rezerwowego . Polityka jego od samego początku spotkała się z najostrzejszą krytyką . Zarzucano mu przedewszystkiem bezplanowość oraz ustępliwość wobec wpływów sfer gospodarczych . YOUNG najpierw uprawiał politykę rozszerzenia kredytów, by następnie z powodu zbyt szybkiego wzrostu kredytów maklerskich i hossy giełdowej rozpocząć słynną walkę ze spekulacją . Walka ta, prowadzona na przemian z pomocą ostrzeżeń i podwyżek dyskonta, okazała się jednak zupełnie bezskuteczna . Nie zdołała ona też ostatecznie zapobiec WIELKIEMU KRACHOWI nowojorskiemu . Odtąd zaś FEDERAL RESERVE BOARD uprawiał znowu w zwiększonej mierze politykę konjunkturową z pomocą operacyj na otwartym rynku . To też krótkotrwałą hossę giełdową na wiosnę r.b. przypisują głównie silnym ułatwieniom kredytowym ze strony FEDERAL RESERVE BOARDU .

Następca YOUNGA , były bankier EUGENJUSZ MEYER , znany jest od dawna na WALL - STREET , gdyż od 1907 do 1917 r. jako senjor-szef firmy bankowej „EUGENJUSZ MEYER junjor & Co." odgrywał w nowojorskim świecie bankowym ważną rolę . Po pełnej sukcesów karjerze prywatnej MEYER w 1917 r. wstąpił do służby publicznej . W chwili, gdy AMERYKA wzięła udział w wojnie światowej, MEYER był technicznym doradcą COUNCIL OF NATIONAL DEFENSE w sprawach metalowych. Czasu wojny zaś pełnił on liczne funkcje urzędowe, aż z początkiem 1919 r. WILSON zamianował go jeneralnym dyrektorem WAR FINANCE CORPORATION. Stanowisko to MEYER zajmował aż do likwidacji tego towarzystwa w maju 1920 r. Kiedy zaś w 1921 r. powołano je na nowo do życia , prezydent HARDING powierzył MEYEROWI ponownie kierownictwo , które i następny prezydent COOLIDGE zatwierdził . MEYER , z przekonania republikanin , piastował

zatem ten urząd pod rządami o b u kierunków partyjnych . W 1922 r. stanął on na czele FEDERAL FARM LOAN BOARD . MEYER uchodzi za najbliższego przyjaciela MELLONA . Do jakiego zaś stopnia rządowi zależało na powierzeniu mu stanowiska gubernatora FEDERAL RESERVE BOARDU, tego najlepszym dowodem fakt , że zmusił w tym celu także dotychczasowego WICE -GUBERNATORA PRATTA do u s t ą p i e n i a. PRATT bowiem tak samo jak MEYER pochodzi z NOWEGO JORKU, a według ustawy żaden ze Stanów n i e m o ż e w FEDERAL RESERVE BOARDZIE mieć równocześnie d w ó c h reprezentantów .

BANKI AMERYKAŃSKIE I NIEMIECKIE W GRECJI .

DARMSTAEDTER BANK oraz DEUTSCHE NATIONAL BANK nabyły , jak donosi "INFORMATION FINANCIERE" z 17-go września r.b., 40 tysięcy akcyj BANQUE INDUSTRIELLE GRECQUE.

Pozatem około miljona dolarów BANQUE INDUSTRIELLE GRECQUE otrzyma wkrótce od FIRST FEDERAL BANK CORPORATION OF NEW YORK. Kapitały amerykańskie w tym banku greckim mają jednak charakter lokat , gdy tymczasem banki niemieckie zmierzają do przekształcenia instytucji rzeczonej na bank grecko-niemiecki z odpowiednim udziałem wielkich banków berlińskich w radzie i zarządzie.

Największy bank niemiecki DEUTSCHE BANK UND DISCONTO GESELLSCHAFT nie bierze bezpośrednio udziału w tej akcji, zamierzarównież rozciągnąć swoją działalność na GRECJE. Dokona tego prawdopodobnie w ten sposób, że otworzy oddział w ATENACH.

Emisja wielkiej pożyczki inwestycyjnej GRECJI w LONDYNIE wydaje się narazie nieprawdopodobna , donosi " THE FINANCIAL NEWS" z 17-go września r.b. Syndykat banków londyńskich , który udzielił GRECJI zaliczkę w wysokości 1½ miljona funtów, uważa moment obecny za nieodpowiedni dla emisji nowych pożyczek . Zaliczka ta w postaci kredytu bankowego była udzielona jeszcze w r.ub.: wobec ogólnej niechęci do pożyczek zagranicznych, jaka panuje na rynku londyńskim oraz wobec tego,że w portfelu holdingów i investment trustów angielskich znajduje się już wielka ilość obligacyj greckich , emisja nowej pożyczki w zasadzie postanowiona, została odroczona bez terminu.

BANK DLA WYPŁAT MIĘDZYNARODOWYCH, A SZWEDZKI TRUST ZAPAŁCZANY .

"TEMPS" z 16-go września r.b. omawia sprawę współpracy BANKU DLA WYPŁAT MIĘDZYNARODOWYCH ze SZWEDZKI TRUSTEM ZAPAŁCZANYM, a właściwie z koncernem KREUGERA, w posiadaniu którego trust ten się znajduje . Współpraca rzeczonego banku z koncernem KREUGERA została ustalona w drodze osobistego porozumienia dyrektora naczelnego BANKU DLA WYPŁAT MIEDZYNARODOWYCH - QUESNAY z KREUGEREM : otóż KREUGER zobowiązał się do popierania pożyczek stabilizacyjnych i inwestycyjnych , które z pomocą BANKU DLA WYPŁAT MIEDZYNARODOWYCH będą emitowane w celu sanowania stosunków finansowych i gospodarczych w poszczególnych krajach europejskich.

Pertraktacje, jak domyśla się "TEMPS" odnosiły się przedewszystkiem do emisji pożyczek stabilizacyjnych, kolejowych, przemysłowych i in. dla HISZPANJI, RUMUNJI i BUŁGARJI: KREUGER w imieniu SZWEDZKIEGO TRUSTU ZAPAŁCZANEGO oraz koncernu KREUGER & TOLL zastrzegł sobie, że będzie współdziałał z BANKIEM DLA WYPŁAT MIEDZYNARODOWYCH, ale tylko wówczas jeżeli we wspomnianych pożyczkach bank rzeczony obejmie funckje p o w i e r n i c z e .

"FRANKFURTER ZEITUNG" z 17-go września r.b. zaprzecza jakoby istniało jakieś formalne porozumienie pomiędzy BANKIEM DLA WYPŁAT MIĘDZYNARODOWYCH a jakąkolwiek grupą finansową . Porozumienie o którem donosi "TEMPS", a za nim cała prasa paryska, dotychczas ograniczała się do nieobowiązujących konferencyj pomiędzy KREUGEREM a QUESNEYEM w PARYŻU. Osobista znajomość QUESNAYA i KREUGERA istnieje już od dawna, a współpraca BANKU DLA WYPŁAT MIĘDZYNARODOWYCH i koncernu KREUGERA istnieje od czasu emisji niemieckiej pożyczki reparacyjnej, t.j. od chwili kiedy bank ten został zorganizowany . Jak wiadomo, koncern KREUGERA przejął prawie całą transzę szwedzką pożyczki YOUNGA i przyczynił się również poza SZWECJA do rozmieszczenia obligacyj tej pożyczki.

Prawdopodobne jest iż współpraca KREUGERA i BANKU DLA WYPŁAT MIĘDZYNARODOWYCH okaże się nader celowa przy organizacji j u g o s ł o w i a ń s k i e j p o ż y c z k i stabilizacyjnej . "THE FINANCIAL NEWS" z 17 września r.b. donosi , iż QUESNAY przybył w dniu 16 września do BELGRADU i że odbył szereg konferencyj z dyrektorem JUGOSŁOWIAŃSKIEGO BANKU NARODOWEGO .

BANK WYPŁAT MIĘDZYNARODOWYCH A SZWAJCARJA .

"BASLER NACHRICHTEN" z 15-go b.m. podają, że na dorocznem zgromadzeniu SZWAJCARSKIEGO ZWIĄZKU BANKIERÓW w ZURYCHU , w którem brali udział prezes BANKU WYPŁAT MIĘDZYNARODOWYCH MAC GARRAH oraz generalny dyrektor tej instytucji QUESNAY, zabrał głos prezes SZWAJCARSKIEGO BANKU NARODOWEGO prof. dr. BACHMAN na temat BANKU WYPŁAT MIĘDZYNARODOWYCH.

W wywodach swych prelegent zaznaczył na wstępie , że ponieważ BANK WYPŁAT MIĘDZYNARODOWYCH jest bankiem reparacyjnym, a nie kooperacyjnym, wpływ BANKÓW BILETOWYCH w krajach mających udział w reparacjach, a innych BANKÓW BILETOWYCH stał się nierównomierny . Mimo to interesy BANKU WYPŁAT MIĘDZYNARODOWYCH w myśl statutu muszą być uzgodnione z polityką BANKÓW BILETOWYCH wszystkich krajów . Żaden bank szwajcarski np. nie może dokonywać interesów z BANKIEM WYPŁAT MIĘDZYNARODOWYCH bez upoważnienia ze strony SZWAJCRASKIEGO BANKU NARODOWEGO. Istnieje też porozumienie, na podstawie którego wszelki pieniądz, jakim BANK WYPŁAT MIĘDZYNARODOWYCH dysponuje na danym rynku w walucie tego rynku , musi być nagromadzony w odnośnym BANKU BILETOWYM na koncie BANKU WYPŁAT MIĘDZYNARODOWYCH . I tak wszystkie kwoty we frankach szwajcarskich BANKU WYPŁAT MIĘDZYNARODOWYCH są skoncentrowane w SZWAJCARSKIM BANKU NARODOWYM , z którego dopiero dostają się jako depozyty do innych banków szwajcarskich, o ile nie pozostają jako bezprocentowe konta żyrowe .

BANKI BILETOWE zakupują także dla BANKU WYPŁAT MIĘDZYNARODOWYCH dewizy i walory . Przewidziane jest również nabywanie weksli krajowych przez BANK WYPŁAT MIEDZYNARODOWYCH . Wobec dzisiejszej sytuacji rynkowej jednak nie można przepowiedzieć kiedy BANK WYPŁAT MIĘDZYNARODOWYCH będzie mógł zainteresować się szwajcarskim dyskontem prywatnym . Należy spodziewać się, że

./.

praktyka waluty złotej dzięki organizacji BANKU WYPŁAT MIĘDZYNARODOWYCH coraz bardziej się wzmocni, a tem samem i wartość złota znowu wyrówna się tak jak przed wojną.

Po prezesie BACHLANIE zabrał głos generalny dyrektor BANKU WYPŁAT MIĘDZYNARODOWYCH p. QUESNAY, który zaznaczył, że głównem zadaniem tej instytucji jest czuwanie nad tem, by ważne międzynarodowe ruchy kapitału nie psuły stabilizacji waluty, oraz dążenie do wzmocnienia międzynarodowego zaufania jak i bezpieczeństwa posiadaczy walorów. QUESNAY uważa za możliwe, że w SZWAJCARJI powstaną TOWARZYSTWA MIĘDZYNARODOWE, które zajmą się przemianą krótkoterminowego kapitału na kapitał długoterminowy. O ileby zaś SZWAJCARJA zdecydowała się do liberalniejszego traktowania TOWARZYSTW AKCYJNYCH wówczas mogłoby w tym kraju dokoła BANKU WYPŁAT MIĘDZYNARODOWYCH wytworzyć się WIELKIE MIĘDZYNARODOWE CENTRUM FINANSOWE, któreby całemu światu umożliwiło najlepszy rozdział i najlepszą organizację potrzebnego kredytu.

NOWA USTAWA BANKOWA W RUMUNJI.

Berlińska "BOERSEN-ZEITUNG" z 16-go b.m. donosi z BUKARESZTU, że ministerstwo finansów opracowuje projekt nowej ustawy bankowej, który już na sesji jesiennej ma być wniesiony do parlamentu. Tą nową ustawą rząd zamierza przyśpieszyć proces sanacyjny w gospodarstwie, a w szczególności zmusić małe banki do koncentracji. Rząd bowiem jest przekonany, że jedynie zbyt wysoka liczba powołanych w ostatnich latach do życia małych banków uniemożliwia silne obniżenie stóp procentowych.

Celem osiągnięcia właśnie tego obniżenia, rząd chce banki te zmusić do

s f u z j o n o w a n i a . Ponadto mają być wydane nowe o s t r e p r z e p i s y , dotyczące z a k ł a d a n i a nowych instytucyj bankowych. Przewidują zaś te przepisy przedewszystkiem, że banki mogą być powołane do życia li tylko jako TOWARZYSTWA AKCYJNE o pewnym w y s o k i m kapitale minimalnym, a to na podstawie z e z w o l e n i a , udzielonego przez s p e c j a l n e forum. Prawo z a t w i e r d z a n i a banków będzie ściśle o k r e ś l o n e, ponadto zaś s p e c j a l n e postanowienia ustalą prawo przyjmowania d e p o z y t ó w . Między s u m ą depozytów , a angażowaniami p ł y n n e n i będzie musiał istnieć p e w i e n s t o s u n e k . Wreszcie banki będą zobowiązane ogłaszać regularniej i częściej swoje b i l a n s e, a to na podstawie u s t a w o w o przepisanego t y p u b i l a n s o w e g o .

W I A D O M O Ś C I E K O N O M I C Z N E .

ROZPAD KARTELI MIĘDZYNARODOWYCH .

"THE STATIST" z 13 września r.b. wskazuje na szereg objawów rozkładu karteli międzynarodowych. Bardzo znamienny jest przedewszystkiem faktyczny rozpad europejskiego kartelu stalowego. Właściwie z kartelu tego nie pozostało nic jak tylko szkielet organizacyjny . Jest to tembardziej dziwne , że ceny żelaza i stali spadły bardzo nisko i że w niektórych udziałach przemysłu żelaznego i stalowego obecne ceny niższe są od przedwojennych . Jednak kartel stalowy, jako regulator cen, zawiódł zupełnie , a teraz na jego miejsce usiłują producenci stworzyć nową organizację , któraby w pierwszym rzędzie regulowała ceny surowca żelaza oraz ceny wyrobów żelaznych . Istniejące w tym względzie porozumienie obejmuje tylko niektóre kraje zachodnio-europejskie i już raz się rozpadło .

W przemyśle metali półszlachetnych rozwój kartelizacji w ostatnich czasach był bardzo słaby . Coprawda znów zorganizowano europejski

kartel cynkowy , który pozostaje w luźnym kontakcie z pokrewnemi organizacjami w innych częściach świata. Kartel cynkowy istnieje jednak tylko na papierze i należy przewidywać , iż wkrótce nastąpi jego rozpad , gdyż trudności organizacyjne okazały się nie do przezwyciężenia . W produkcji cyny, międzynarodowe ograniczenie wytwórczości okazało się zupełnie bezskuteczne ; ograniczenie wydobycia okazało się również prawie bezskuteczne w hutnictwie ołowiu.

W dalszym ciągu dowodzi "STATIST" , iż całkowicie zawiodło ograniczenie produkcji kauczuku. Wobec tego, że nie doszło do skutku porozumienie plantatorów angielskich i holenderskich nastąpił katastrofalny spadek cen na giełdzie londyńskiej , gdzie obecnie funt kauczuku notowany jest 4 pensy . Jedyna może dziedzina produkcji, gdzie sztuczna restrykcja, do pewnego stopnia przynajmniej,przyczyniła się do powstrzymania zniżki cen - jest to przemysł naftowy : ale to tylko dzięki temu , że znaczna część tej produkcji znajduje się pod kontrolą kapitału amerykańskiego, tak że trusty amerykańskie , pozostające w ścisłej łączności między sobą,mogły z łatwością wydobycie nafty ograniczyć . W tym wypadku mimo, iż ograniczenia były zastosowane jednocześnie w różnych krajach, nie mają one właściwie charakteru międzynarodowych ograniczeń kartelowych , gdyż były zastosowane przez jeden tylko kartel— amerykański , pozostający pod kontrolą ROKFELLERA .

Prognozy dla przyszłego rozwoju karteli międzynarodowych są naogół bardzo pesymistyczne . Dotychczas kartele te nie zdołały ani przystosować produkcji do spożycia , co w skali międzynarodowej przedstawia olbrzymie trudności , ani też nie zdołały uzgodnić rywalizujących przemysłów poszczególnych krajów .

BEZROBOCIE W ANGLJI .

"RHE FINANCIAL NEWS" z 17 września r.b. donosi,iż ilość bezrobotnych w W. BRYTANJI,według obliczeń ministerstwa pracy,wynosiła w dniu 8 września r.b. 2.139.571 . W ciągu tedy pierwszego tygodnia września ilość bezrobotnych wzrosła o 97.091 . W jakim stopniu wzrosło bezrobocie w ciągu ostatniego roku dowodzi następujące zestawienie :

Dnia 8 września 1930 r.	. . . . .	2.139.571
" 8 " 1929 "	. . . .	1.508.902
	Różnica	989.879